

DEL CAMP A L L L E G I D O R

O és nostre propòsit, en començar la publicació d'una curta sèrie d'articles sobre temes d'Agricultura, aconsellar a ningú, no sols per a que, ni per un moment, pugui discutir-se nostra autoritat per a fer-ho, sinó perquè, equivocats o no, el concepte que tenim format de la psicologia de nostres agricultors, ens fa creure que fóra poc menys que perdre el temps escriure lliçons d'Agricultura. El nostre propòsit és, senzillament, fer alguns comentaris sobre algunes pràctiques agrícoles que es segueixen en nostre Camp, pràctiques equivocades, deficientes o antiquades, al nostre modest entendre, a l'objecte de que quedi en la REVISTA una impressió de l'estat actual de la tècnica agrícola en nostra comarca.

Potser algú llegidor es preguntí: per què parlar de lo deficient, de lo defectuós que hi pugui haver en les actuals operacions agrícoles, i no elogiar com es mereix lo molt i ben fet que es fa en el Camp, on els agricultors, en general, cultiven molt bé les terres? La raó és molt senzilla: tot lo que es fa bé quedarà; en canvi, tot lo deficient, tot lo antiquat desapareixerà, i si, anys avenir, algú vol tenir idea de lo que era Reus, la ciutat i el Camp, en nostres dies, fullejarà, en tenim la seguretat, demés d'altres fonts d'estudi, la REVISTA.

Mes com sia que aquests comentaris podrien adquirir, àdhuc sense volguer, to de censura, caràcter de crítica negativa, per a

justificar-los i a l'ensem per a que lo censurable es destaquí per contrast, exposarem, amb la major simplicitat i brevetat possibles, la que nosaltres creiem que és la bona i sana doctrina.

Hem dit que els nostres agricultors no necessiten lliçons. Sobre això és precis insistir, i convenient aclarir-ho, per a que la malícia, que freqüentment abunda en els homes, no ho cregui una ironia. Per la forma d'estar repartida la propietat en nostre Camp i per la manera de desenrotllar-se la producció agrícola, podem considerar classificats els agricultors en dos grups o categories. Els uns són els pagesos, els treballadors del camp, els que realitzen les operacions agrícoles. Alguns d'ells posseeixen, en propietat, petites parcel·les de terra i demés, cultiven finques de mitjana o gran extensió, de les quals, si bé no en són propietaris, en tenen l'ús, per virtut de contractes d'arrendament, i, per tant, la plena direcció. Altres, sense tenir terres en propietat, per ésser arrendataris, tenen baix la seva responsabilitat i direcció el cultiu de finques agrícoles, i és ben sabut, que un dels defectes del contracte d'arrendament és que separa al propietari de la direcció de la finca, que queda en mans de l'arrendatari. Per últim, alguns, cada dia menys, porten les terres en aparceria. En aquest cas, si bé el propietari conserva el dret de participar en la direcció de la finca, es pot dir que, en casi tots els casos, aquesta direcció és nominal i recau, per tant, en totalitat, en el pagès. Essent poques, i cada dia menys, les finques cultivades sots la direcció immediata dels seus propietaris, es comprèn, doncs, que l'extensió major de terres de cultiu produeixen baix la di-

recció dels pagesos. I són els pagesos refractaris, per naturalesa i per temperament, a tota lliçó, que no procedeix de la seva personal experiència. Nascuts en el camp, criats en ell, treballant la terra de sol a sol, hereders de les pràctiques, aforismes i rutines dels seus avantpassats, els hi és una humiliació tenir d'acceptar de persones que han viscut en medis molt diferents, lliçons sobre lo que ells tenen ja per tant sabut. Aquest orgull, *l'orgull del gec*, tan admirablement retratat per l'Albert Llanas, encara que amb modalitat diferent, és patrimoni de casi tots els nostres pagesos.

Cert és que, en algunes ocasions, no deixen de tenir raó en sentir aquests recels. Així com hi ha el pagès consubstancialitzat amb la terra, també hi ha l'agrònom de saló, que sense haver vist més que algunes torretes, i, amb l'enteniment ple de teories, entra en els camps a dictar normes, que per manca d'adaptació al lloc fracassen. La complexitat dels factors que integren la producció agrícola, no permet donar regles de conducta des de les pàgines dels llibres estant. I com aquests fracassos, en quissables ocasions, els pagesos han tingut ocasió de veure'ls, per això i amb justícia, estan recelosos de la ciència agrícola i dels seus apòstols.

Al segon grup d'agricultors perteneixen un bon nombre de comerciants, industrials, rentistes, etc., que tenen la terra per a tenir de tot i per a passar-hi l'estiu. La seva ocupació habitual no és pas el conreu de la terra, i els seus mitjans de vida els cerquen en la ciutat i no en el camp. Molts d'ells són propietaris rurals per taula, i com que de la terra no n'han de viure, no hi senten gran afecte, ni hi esmercen aquell interès que tothom posa o deuria posar en

lo que li dóna vida. Les terres d'aquests propietaris estan casi totes, com hem dit abans, en mans d'aparcers i arrendataris i són pocs els que les cuiden sots la seva personal direcció. Aquests posseïdors de terres també són refractaris a les lliçons perquè essent, generalment, gent il·lustrada, llegeixen, de tant en tant, algun llibre o revista d'Agricultura, i, espigolant d'aquí i d'allà, acaben per tenir criteri propi, i en Agricultura, més que en cap altre art o ofici, l'home que arriba a tenir criteri propi, difícilment n'accepta d'altre. Aquests agricultors *amateurs* tenen, en bona part, la culpa dels recels amb què tota innovació és acollida pels pagesos.

Aquestes lògiques dificultats, que no ens deixen creure en l'eficàcia, en el profit que pogués produir la publicació en la REVISTA de lliçons d'Agricultura, fa que orientem aquests comentaris en un sentit crític, per a que deixin rastre, per lleu que sigui, per on pugui endevinar-se, temps avenir, el positiu progrés, continuu i ascendent de la nostra pagesia.

Potser estigui, així, més justificat que aquestes ratlles trobin espai en les pàgines del portaveu del CENTRE DE LECTURA, encara que, per son caràcter enciclopèdic, com a orguen destinat a col·laborar en l'obra general de cultura popular que el CENTRE realitza, no duptem que també hi trobarien acolliment, i fins si haguessin de tenir utilitat, hi foren necessàries les lliçons abans esmentades, puix no hem d'oblidar que la riquesa de Reus prové del Camp i que l'avenç espiritual del poble té com a base el benestar material.

Deixem pel pròxim article les consideracions que volíem fer, avui, sobre dues lleis agronòmiques.

JOSEP CAIXÉS GILABERT

REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA

SORTIRÀ ELS DIES 1.er I 15 DE CADA MES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ : CARRER MAJOR, 15. :: TELÉFON 259. :: REUS

GRÀFICS NAVAS. - REUS.